

Hur behärskar finska språkbads elever passiv i åk 6 (12 år) och åk 9 (15 år)?

Flertalet studier har visat att språkbad är en undervisningsmetod med utmärkta inlärningsresultat, eftersom inläringen i det främmande språket börjar tidigt och sker implicit. Eleverna möter ett rikligt inflöde från lärarna som enbart talar språkbadsspråket och får möjlighet till en meningsfull interaktion. Språkbads eleverna når inte infödd nivå, men de utvecklar vanligtvis betydligt bättre kunskaper i språkbadsspråket än inlärare i traditionell undervisning (Swanström 2008, Bergroth 2015: 108, Lyster 2007: 11-12). Dessutom får ämnesstudier inte sämre inlärningsresultat (Bergroth 2015, Genesee 1992, Turnbull, Hart & Lapkin 2003) än eleverna i traditionell undervisning.

Tidigare forskning (t.ex. Harley 1993, 1998; Ó Duibhir 2009) har dock visat att grammatiken bereder problem även för språkbads elever, och likadana resultat har nåtts i en finländsk undersökning (Sipola 2008) med språkbads elever i årskurs 6 som informanter. Djupgående undersökningar om utvecklingen av den grammatiska kompetensen i språkbad har dock hittills varit relativt få i Finland, även om den finländska språkbads forskningen i övrigt har varit gedigen.

Syftet med vår studie är att undersöka hur finska språkbads elever i åk 6 (12 år gamla, n=124) och i åk 9 (15 år gamla, n=147) använder de svenska passivkonstruktionerna. Passiven är ett centralt fenomen i skriftspråket (Inkinen-Järvi & Jokinen 2016, Inkinen-Järvi 2017). Ändå är passivkonstruktionerna relativt lågfrekventa i inflödet (Laanemets 2012, se även Harley 1993, Lindström Tiedemann u.a.), vilket innebär att det är sannolikt att språkbads eleverna har problem med dessa. Passiven är dessutom ett komplext fenomen i svenskan eftersom den kan bildas på flera olika sätt som inte är sinsemellan utbytbara (Källström 2012). Tidigare studier om passivkonstruktionerna i L2-svenskan har dock varit få (Lindström Tiedemann u.a.; Järvinen [Nyqvist] 2004; Kantola 2001).

Vår studie baseras på tretton meningar som eleverna fått översätta från finska till svenska. Vissa av dessa meningar var dock tänkta att snarare ge upphov till *man*-konstruktionen. En mening (12) innehåller dessutom två kontexter där en passiv konstruktion är möjlig. Analysen sker på grupp nivå. Centrala frågor i vår studie är följande:

- Vilka typer av passiv väljer informanterna?
- Vilka är de typiska problemen? Gäller de valet av den rätta passiva konstruktionen (t.ex. vara-passiv i en kontext där s-passiven är att föredra) eller rent formella aspekter (t.ex. verbform)
 - beror problemen på svenskans inherent drag (jfr DeKeyser 2005), tvärspråkligt inflytande eller informantens kunskapsnivå (ålder, år i språkbad, osv.)

Litteratur

- Bergroth, M. 2015: *Kotimaisten kielten kielikylpy*. Vaasan yliopiston julkaisuja. Selvityksiä ja raportteja 202. Vasa: Vasa universitet.
- DeKeyser, R. 2005: What Makes Learning Second Language Grammar Difficult? A Review of Issues. *Language Learning* 55, 1–25.
- Genesee, F. 1992: Second/Foreign language immersion and at-risk English-Speaking children. *Foreign Language Annals* 25, 199–213.
- Harley, B. 1993: Instructional strategies and SLA in early French immersion. *Studies in Second Language Acquisition*, 15(2), 245–260.
- Harley, B. 1998: The role of focus-on-form tasks in promoting child L2 acquisition. I: C. Doughty & J. Williams (red.), *Focus on form in classroom second language acquisition* (pp. 156–174). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Inkinen-Järvi, M. & J. Jokinen. 2016. Språkcentrumlärarnas uppfattningar om grammatikens roll på kurserna i L2-svenska vid finländska universitet. I: T. Lehtonen & J. Vaattovaara (red.) *Näkökulmia kielenoppimisen ohjaukseen / On advising and counselling in language learning*. Language Centre publications 6. Helsingfors: Helsingfors universitet. s. 157-176.
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/159069/Vol_6_Nakokulmia_kielenoppimisen_ohjaukseen.pdf?sequence=2 [Hämtad: 23 nov 2016]
- Inkinen-Järvi, M. 2017: Grammatiken på nivå B1 och B2 i L2-svenska. En konferenspresentation i *Svenskans Beskrivning* 36, den 25 oktober 2017, Uppsala Universitet.
- Järvinen [Nyqvist], E-L. 2004: *Passiv diates samt man-konstruktion i finskspråkiga gymnasisters skriftliga inlärarvenska*. En opublicerad avhandling pro gradu. Åbo: Åbo Universitet.
- Kantola, K. 2001: *Passiven och man-konstruktionen i ett urval abiturientuppsatser från våren 1997*. Opublicerad pro gradu-avhandling. Åbo: Åbo universitet.
- Källström, R. 2012: *Svenska i kontrast. Tvärspråkliga perspektiv på svensk grammatik*. Lund: Studentlitteratur.
- Laanemets, A. 2012: *Passiv i moderne dansk, norsk og svensk. Et korpusbaseret studie af tale- og skriftsprog*. Tartu: University of Tartu Press.
- Lindström Tiedemann, T. u.a. Att bli aktiv i svenska med passiva verb. *Svenskans beskrivning* 36. Uppsala universitet.
- Lyster, R. 2007: *Learning and Teaching Languages Through Content. A counter-balanced approach*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Ó Duibhir, P. 2009: *The Spoken Irish of Sixth-class Pupils in Irish Immersion Schools*. Dublin: University of Dublin, Trinity College, Centre for Language and Communication studies.
- Sipola, S. 2008: Den språkliga korrektheten i uppsatser på svenska. I: Swanström, T. (red.) 2008.
- Swanström, T. (red.) 2008: *Språkbad: två språk i utveckling. Kielikylpy: kaksi kieltä kehityksessä*. Åbo: Skrifter från Svenska institutionen vid Åbo Akademi.

Turnbull, M, D. Hart & S. Lapkin 2003: Grade 6 French Immersion Students' Performance on Large-Scale Reading, Writing, and Mathematics Tests: Building Explanations. *The Alberta Journal of Educational Research*. XLIX:1, 6–23.

språkbad, svensk grammatik, s-passiv, perifrastisk passiv, man-konstruktion, svenska som andraspråk, komplexitet